
Opsporing en politie

1. BOEKEN EN RAPPORTEN

Vooruitlopend op het rapport van de parlementaire 'Bendecommissie' heeft H. GUSELS onlangs bij Kritak zijn interpretatie van de betrokken gebeurtenissen gepubliceerd onder de titel *De Bende & Co; 20 jaar destabilisering in België*.

In Nederland zijn het met name enkele proefschriften die de aandacht hebben getrokken. In de eerste plaats betreft het hier de studie van HORN, J., *Veranderingen bij de politie* (Alphen aan den Rijn, Samsom H.D. Tjeenk Willink, 1989). Zoals de ondertitel van dit boek aangeeft gaat het meer bepaald over de invoering van het wijkteampolitiemodel bij de korpsen in Amsterdam en Haarlem. In de tweede plaats moet het proefschrift van A. CACHET worden vermeld: *Politie en sociale controle* (Arnhem, Gouda Quint, 1990). Naast een aantal theoretische beschouwingen dienaangaande behelst dit geschrift ook de resultaten van de toepassing ervan op diverse werkterreinen van de politie: verkeer, hulpverlening, enz. In de derde plaats mag het proefschrift van M.J. AALBERTS worden genoemd: *Politie tussen discretie en discriminatie; operationeel vreemdelingen toezicht in Nederland* (Antwerpen/Arnhem, Kluwer rechtswetenschappen/Gouda Quint, 1990). Tenslotte past het om te wijzen op de verschijning van het essay van P.J. VAN DEN HOUT over het hete hangijzer van de 'telefoontap': *Het af luisteren van telefoongesprekken als dwangmiddel; een inquisitoir trekje in het Nederlandse strafvorderingsstelsel* (Deventer, Kluwer, 1989).

Opmerkelijk is verder themanummer 15 van het *Informatie-bulletin* van het Politiecentrum te Zutphen. Dit is nl. de integrale tekst van een rapport dat een aantal veelbelovende politie-officieren hebben geschreven over: *De toekomst die haar toekomst; de politie in het jaar 2000 en haar positie op de arbeidsmarkt*. In aansluiting hierop verdient overigens zeker zoveel interesse de publikatie van de inleidingen die zijn gehouden op het symposium: *Future issues in policing*, georganiseerd door het Canadian Police College in 1989; hun publikatie werd verzorgd door D.J. LOREE. In het bijzonder de lezingen over de toekomststudie van de FBI en over de toenemende

rol van de burgerrechten in het politie-optreden zijn zeer de moeite van het lezen waard.

De vermelding van deze Canadese publikatie brengt mij bij de verschijning van een aantal belangrijke Amerikaanse boeken. In het licht van de ontwikkelingen in eigen land moet eerst alsnog de grote studie van G.T. MARX worden genoemd: *Undercover; police surveillance in America* (Berkeley, University of California Press, 1988). Verder is er het meer recente, werkelijk onthutsende onderzoek van A.G. THEOHARIS en J. STUART COX naar het werkelijke doen en laten van de FBI en zijn grote baas: *The Boss; J. Edgar Hoover and the Great American Inquisition* (Philadelphia, Temple University Press, 1989). En wie wil weten hoe het in de Verenigde Staten is gesteld met de toepassing van teampolitie enz. moet zeker kennisnemen van het boek van R. TROJANOWICZ en B. BUCQUEROUX: *Community policing; a contemporary perspective* (Cincinnati, Anderson Publishing Co., 1990).

Tenslotte, temidden van alle discussie over Europa '92, mag niet onvermeld blijven de inventaris die A.F. SEMARAK en G. KRATZ hebben gemaakt van: *Die Polizeien in Westeuropa* (Stuttgart, Richard Boorberg Verlag, 1989).

2. PARLEMENT

2.1. Documenten

Deze keer zijn het uitsluitend de Documenten van de Senaat die een aantal interessante stukken aangaande het politiewezen bevatten.

Op de eerste plaats moet hierbij worden gedacht aan de *Administratieve Begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor 1990* (Senaat, nr. 4/26 - 1004/1 - 89/90). Hierin wordt nl. o.m. gemeld dat er een werkgroep van officieren uit de gemeentepolitie en de rijkswacht komt die zich dient te buigen over de veiligheidsproblematiek in het communautaire Europa, dat er een heuse studie- en informatiedienst wordt opgericht en dat er een politietijdschrift op de markt zal worden gebracht. In aansluiting hierop moet worden gewezen op het *Ontwerp van wet houdende de Rijksmiddelenbegroting voor 1990* (Senaat, nr. 796/2 - 1989/90). In het bijzonder het verslag van de bespreking van de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken bevat een opmerkelijke passage. Zo betoogde de betrokken

minister 'dat we ons hier op een kruispunt der wegen bevinden: ofwel slagen we erin, de gemeentelijke politie op een bredere basis te doen steunen (...) teneinde het toenemende aantal taken aan te kunnen ofwel zal de gemeentelijke politie zakken tot het peil van een dagwakersdienst. En de rijkswacht zal taken overnemen, krachtens een natuurwet die wil dat leegten gevuld worden. Hij waarschuwt dat de gemeentelijke politie een der hoekstenen van onze democratie is. 'Als ze haar werk niet doet, moeten we een Rijkspolitie organiseren'. De verslagen van de besprekingen van de begrotingen van het Ministerie van Justitie en van de Rijkswacht bevatten in beleidsopzicht geen belangrijk nieuws.

Op de tweede plaats dient met nadruk de aandacht te worden gevestigd op het *Ontwerp van wet op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten* dat op 18 september werd ingediend door Minister L. TOBBACK (nr. 775/1 - 1988/89). Het zal duidelijk zijn dat dit ontwerp ook van groot belang is voor de reguliere politiediensten. Impliciet en expliciet bevat het immers op diverse punten een regeling van hun onderlinge betrekkingen.

2.2. Handelingen

Noch de Handelingen van de Kamer noch die van de Senaat uit de voorbije maanden bevatten veel wetenswaardigs.

Bij de bespreking van de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor 1990 in de Senaat (*Parl. Hand.*, Senaat, 1989, p. 550 e.v.) werd er natuurlijk wel ettelijke keren gesproken over de organisatie enz. van de gemeentepolitie en over de verhouding tussen deze tak van het algemene politiewezen en de rijkswacht. Met name de senatoren DECLERCK, SUYKERBUYCK en TANT stipten deze kwesties aan. Minister L. TOBBACK beaamde wat zij zeiden en orakelde dat 'als de regering het leven wordt gegund, wij dat over twee jaar wel (zullen) weten. Er moet dan een aanzienlijke en waarneembare vooruitgang zijn gemaakt'.

In de Senaat was meer bepaald de vergadering van de Commissie voor de Justitie op 11 oktober 1989 interessant (*Parl. Hand.*, Senaat, 1989, nr. C 1, p. 4-12). Hier ging het nl. concreet over de ontvluchting van Beyer maar de discussie ging vanzelfsprekend al vlug over de Bende van Nijvel-problematiek in zijn geheel.

3. WETGEVING

Veruit het belangrijkste besluit dat de afgelopen tijd in het *Staatsblad* is verschenen, is het *Koninklijk Besluit houdende organisatie van de generale staf* (B.S., p. 21571-21577). In dit Besluit van 19 december 1989, gepubliceerd op 30 december 1989, wordt nl. ook opnieuw de verhouding tussen de (commandant van de) rijkswacht en de (generale staf van de) krijgsmacht geregeld. De nieuwe regeling is in het bijzonder van belang met het oog op het beheer van het materieel en het personeel van het grootste politiekorps van het land. Maar haar betekenis gaat verder en raakt b.v. ook aan de opstelling van de begroting van de rijkswacht die, zoals men weet, door de 3 voogdijministers wordt ondertekend.

Cyrille FLINAUT

4. LOSSE BERICHTEN

4.1. Interpol

Te vermelden is het feit dat ook Interpol onder invloed staat van de ontwikkelingen binnen de Oostbloklanden. De Europese vergadering gaat binnenkort door in Budapest (maart 1989). Overigens is Bulgarije nu ook lid geworden (na Hongarije, Roemenië en Joegoslavië).

4.2. Schengen

Schengen-II, een ontwerpakkoord betreffende de 'opening' van de grenzen tussen Frankrijk, Duitsland en de Beneluxlanden, werd eind 1989, op de valreep niet getekend. Benevens de revolutionaire ontwikkelingen in de Oostbloklanden, zijn binnenlandse reacties (Liga mensenrechten, parlementsleden,...) en verzet van het Europees Parlement hiervan de aanleiding. Het was hierbij de bedoeling de binnengrenzencontrole tussen de vijf landen af te schaffen. Ook zou een internationaal computerbestand (SIS) worden opgezet, aangevuld met nationale gegevensbanken (NSIS). De geografische lokatie van dit SIS is trouwens nog steeds niet geregeld. Discussie blijft ook bestaan i.v.m. het aanhoudingsrecht door politieambtenaren na een achtervolging in het buitenland. De criminaliteitsvormen waarvoor dit achtervolgingsrecht in aanmerking zou komen, blijven eveneens aanleiding geven tot discussie. De toekomst laat vermoeden dat dit initiatief niet kan gerealiseerd worden, dan na grondige parlementaire besprekingen, via akkoorden op bilate-

rale basis en door een verruiming van het toepassingsgebied (het Europa van de 127).

4.3. Voetbalgeweld

Voetbalgeweld blijft de politiediensten bezighouden; niet dat er bovenmatig geweld is, maar vooral omdat er telkens veel politiecapaciteit aan wordt besteed. Op een persconferentie, d.d. 21.09.1989, heeft de Minister van Binnenlandse Zaken een synthese gemaakt van de genomen maatregelen:

- het blijven streven naar een verbeterde infrastructuur;
- het operationeel samenwerken tussen overheid, politie en clubverantwoordelijken;
- het omgaan met jonge voetbalvandalen.

K. VAN LIMBERGEN stelt vast dat in de periode 1986-1989 het aantal incidenten licht blijft toenemen, terwijl de ernst van de gebeurtenissen stagnneert en zelfs licht vermindert. Enkele andere opvallende kenmerken zijn nog: toename van het zogenaamde casual fenomeen, incidenten buiten de stadions, vooral incidenten bij aanvang en einde seizoen, positief verband tussen duisternis en incidenten, minder administratieve aanhoudingen maar meer gerechtelijke voorgeleidingen. Ook dient het K.B. van 20 juli 1989 te worden vermeld, dat minimumveiligheidsmaatregelen oplegt. Deze minimale maatregelen zijn opgelegd omdat uit een inspectieronde van de commissie 'Magotte' bleek dat een ingreep nodig was. De burgemeesters hebben hierbij een nog meer uitdrukkelijk bevestigde verantwoordelijkheid gekregen. Volledigheidshalve kan ook nog de Circulaire van 09.08.1988 van de Minister van Binnenlandse Zaken worden vermeld, waarin schikkingen worden getroffen om de permanente samenwerking tussen gemeentebesturen, clubs en politiediensten te regelen. Bovendien wordt nu het fan-coaching project, gerealiseerd in Antwerpen, uitgebreid naar Luik, d.m.v. een nieuw project uitbesteed door Binnenlandse Zaken (Prof. KELLENS) dat gekoppeld wordt aan het project van de K.U.Leuven (K. VAN LIMBERGEN).

4.4. Taakverdeling

De Minister van Binnenlandse Zaken heeft het initiatief genomen om het ontwerp van een belangrijke omzendbrief aan de lokale administratieve autoriteiten (gouverneurs en provinciale commissies van overleg en coördinatie tussen de gemeentelijke politiediensten) en aan de Commandant van de rijkswacht voor te leggen (4 ok-

tober 1989). Deze omzendbrief bevat een prioritaire taakverdeling tussen gemeentepolitie en rijkswacht, vertrekkend vanuit de aard en de bijzonderheden van de te beheersen toestand. De basis is dat de gemeentepolitie prioritair georiënteerd zou worden naar lokale fenomenen en de rijkswacht naar nationale en internationale fenomenen en naar deze die de inzet van uitzonderlijke of zeer omvangrijke middelen vereisen. Daar waar de situering niet voor de hand ligt wordt geselecteerd voor coördinatie via lokaal overleg. Deze informatie- en bevragsingsronde heeft nogal wat beroering veroorzaakt in heel wat politiediensten en het blijft nu de vraag hoe de minister op al deze, vrij controversiële adviezen zal reageren. Ondertussen is het geweten dat er gewerkt wordt aan een nieuwe wet op de politiefunctie die een aantal bevoegdheden en taken, zowel voor de gemeentepolitie als voor de rijkswacht, zal regelen.

Willy BRUGEMAN